

Sygnatura akt II C 1069/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

S., dnia 1 marca 2016 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie II Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Tomasz Radkiewicz

Protokolant: apl. adw. Łukasz Stojko

po rozpoznaniu w dniu 19 lutego 2016 r. S.

sprawy z powództwa Banku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

przeciwko M. P., Z. P. (1)

- o zapłatę ((...).43 PLN)

I. Umarza postępowanie co do kwoty 4 330,99 złotych (cztery tysiące trzysta trzydzieści złotych i dziewięćdziesiąt dziewięć groszy)

II. Oddala powództwo w pozostałym zakresie,

III. Zasądza od powoda Banku (...) Spółka Akcyjna z siedziba w W. solidarnie na rzecz pozwanych M. P. i Z. P. (2) kwotę 2952,00 zł(dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt dwa złote) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt: II C 1069/16

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 13 listopada 2013 roku w (...) Bank (...) S.A. zażądał zasądzenia od pozwanych Z. P. (1) oraz M. P. kwoty 11.430,43 zł stanowiącej kwotę skapitalizowanych odsetek umownych oraz zasądzenia zwrotu kosztów sądowych w kwocie 186 zł, a także kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniesiono, że w dniu 30 czerwca 2000 roku pozwani zawarli z Bankiem (...) ((...)) S.A. (którego następcą prawnym jest powód) umowę kredytu na telefon. Z dniem 30 grudnia 2002 roku umowa została wypowiedziana, zaś pozwani nie wywiązali się z obciążających ich zobowiązań.

Postanowieniem z dnia 3 lutego 2014 roku (k. 9) Sąd Rejonowy w Lublinie, VI Wydział Cywilny, wobec stwierdzonego braku podstaw do wydania nakazy zapłaty przekazał rozpoznanie sprawy do Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie.

Pismem z dnia 29 lipca 2014 roku (k. 48) pozwani potwierdzili zawarcie wskazanej przez powoda umowy, oświadczając jednocześnie, iż zaciągnięty przez nich kredyt był spłacany najpierw w ratach o wysokości 720 zł, a następnie w ratach o wysokości 561 zł. Pozwani wskazali, że początkowo spłacali raty w terminie, jednak – w późniejszym okresie - z uwagi na utratę pracy i płynności finansowej spłaty rat nie były dokonywane w równych terminach. Pozwani zauważyli jednocześnie, iż obecnie spłacają raty w wysokości po 100 zł.

Pismem z dnia 30 kwietnia 2015 roku M. i Z. P. (1) zażądali oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia od powódki na rzecz pozwanych kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podnosząc zarzut przedawnienia roszczeń objętych pozwem.

W uzasadnieniu pozwani zaprzeczyli, iż integralną częścią umowy kredytowej był przedłożony przez powoda regulamin „Kredyt C. na Telefon”, wskazując, że przedmiotowy regulamin nie zawiera żadnego odniesienia do podpisanej umowy kredytowej chociażby w postaci adnotacji, iż stanowi on załącznik do umowy zawieranej z pozwanymi, nie został on również w żaden sposób podpisany czy też parafowany przez strony, co powoduje, iż nie jest on dokumentem w rozumieniu przepisów k.p.c. oraz nie stanowi dowodu na to, że pozwani zapoznali się z nim i go zaakceptowali. Nadto, regulamin ten nie zawiera żadnej daty, która wskazywałaby, iż obowiązywał on w dacie zawarcia umowy kredytowej. Pozwani wskazali, że z treści pozwu wynika, że żądaniem objęte są wyłącznie odsetki za opóźnienie w płatności, zaś należność główna została przez pozwanych uiszczona w całości. Podkreślono, że z treści żądania powoda wynika, iż domaga się on zasądzenia skapitalizowanych odsetek umownych, wskazując jednak w uzasadnieniu, że przedmiotem postępowania mają być odsetki ustawowe, o których mowa w art. 481 k.c. Podkreślono, że z aneksu do umowy z dnia 19 grudnia 2001 roku wynika, iż pozwani zobowiązali się do spłaty kredytu ustalonego na kwotę 16 096 zł w 48 równych ratach po 561 zł, płatnych do 30 dnia każdego miesiąca, przy czym termin ostatniej raty oznaczony był na dzień 30 listopada 2005 roku. Oznacza to – co podkreślili pozwani – że powód mógłby żądać w razie braku spłaty rat kredytu w terminie odsetek ustawowych z tytułu opóźnienia w płatności od następnego dnia po dacie wymagalności każdej z rat. W niniejszym postępowaniu powódka żąda z tytułu opóźnienia w płatności odsetek umownych liczonych od kwot i terminów wskazanych w pozwie, które w żaden sposób nie można powiązać z ewentualnie przysługującymi odsetkami ustawowymi w razie opóźniania płatności rat kredytu. W ocenie pozwanych zatem, dążąc do wykazania swojego powództwa, strona inicjująca winna w pierwszej kolejności wykazać w jakim terminie została zapłacona przez pozwanych dana kwota oraz na jaką ratę (ustaloną na kwotę 561 zł) została zaliczona, co pozwoliłoby na ustalenie terminu opóźnienia wpłaty każdej z rat i wyliczenie należności wynikającej z tego tytułu. Jest to o tyle istotne, że cała należność główna z tytułu kredytu została uiszczona, a to wierzyciel powinien określić dłużnikowi, na jakie świadczenie w pierwszej kolejności zaliczył wpłatę. Zdaniem pozwanych, przy tak określonym przez powoda żądaniu powództwo winno zostać oddalone, gdyż odsetki umowne nie są należne, natomiast nie jest możliwe ustalenie przyjętego sposobu naliczenia odsetek ustawowych.

Pismem z dnia 27 sierpnia 2015 roku (k. 97) Bank (...) S.A. podtrzymał powództwo w zakresie kwoty 7 099,44 zł, tytułem skapitalizowanych odsetek umownych, cofając jednocześnie powództwo w pozostałym zakresie. Wraz z pismem dołączono szczegółowe rozliczenie płatności otrzymanych na rachunek Kredyt C. nr (...) oraz wyliczenie odsetek skapitalizowanych po wypowiedzeniu umowy Kredytu C. nr (...), na okoliczność potwierdzenia prawidłowej wysokości zadłużenia.

W uzasadnieniu podkreślono, że podpisując umowę pozwani zaakceptowali jej wszystkie postanowienia, w tym także to, że zapoznali się i akceptują warunki określone w Regulaminie. Podkreślono, że zgodnie z regulaminem Kredytu C. (§2 ust 5) bank naliczał odsetki umowne od dnia poprzedzającego ostateczną spłatę kredytu, natomiast wysokość odsetek umownych została ustalona najpierw w umowie z dnia 30 czerwca 2000 r, a następnie w aneksie do umowy. Pozwani spłacili kredyt w dniu 11 maja 2009 r., a zatem odsetki umowne powód naliczał od dnia 10 maja 2009 r. Wszystkie wpłaty dokonane przez pozwanych po rozwiązaniu umowy powód księgował w pierwszej kolejności na poczet kredytu - co pozwalało na jego szybszą spłatę - a tym samym wpłynęło na niższą kwotę naliczonych odsetek. W ocenie powoda wysokość oprocentowania wskazano w aneksie do umowy jako 27,95%, a zatem powód ma prawo domagać się od pozwanych odsetek w tej właśnie wysokości. Podkreślono nadto, że termin przedawnienia został przerwany z uwagi na dokonywanie przez pozwanych – po rozwiązaniu umowy – dobrowolnych wpłat na poczet swojego zadłużenia oraz przyznanie przez pozwanych w piśmie z dnia 29 lipca 2014 roku spłacania zaległości w niniejszej sprawie po zamknięciu rachunku, jak również tego, że Z. i M. P. zwracali się do powoda z prośbą o zawarcie ugody. Co więcej – jak wskazał powód - pozwani po złożeniu niniejszego pozwu nadal spłacali swoje zadłużenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód Bank (...) Spółka Akcyjna w W. prowadzi działalność bankową polegającą - między innymi - na udzielaniu kredytów i pożyczek oraz obrocie dewizami. Na podstawie uchwały z dnia 3 listopada 2000 r. cały majątek Banku (...) ((...)) S.A. w W. przeniesiono na Bank (...) Spółka Akcyjna. Tym samym, powód przejął wszystkie prawa i obowiązki podmiotu przejmowanego.

Dowód:

Bezsporne, a nadto:

- KRS powoda, k. 16-24.

W dniu 30 czerwca 2000 r. C. ((...)) S.A. w W. zawarł z M. P. oraz Z. P. (1) umowę kredytu „C. na telefon” na kwotę 20 000 zł (brutto) tj. 19 810 zł (netto). Podpisując dokument, kredytobiorcy oświadczyli, że zapoznali się z treścią Regulaminu Kredyt C. na Telefon stanowiącego integralną część niniejszej umowy i uznają jego postanowienia za wiążące. Zgodnie z postanowieniami umowy, kwota miesięcznej raty wynosić miała 720 zł.

W regulaminie Kredytu C. na Telefon (wskazującym jako datę obowiązywania dzień 1 grudnia 1999 roku) ustalono (§1 Regulaminu), że Bank może naliczać i pobierać prowizje i opłaty według Tabeli Opłat i Prowizji, stanowiącej załącznik numer 1 do Regulaminu oraz oprocentowanie według Tabeli Oprocentowania, stanowiącej Załącznik numer 2 Regulaminu. Bank naliczać miał odsetki od wysokości kredytu pozostałego do spłaty, zgodnie ze stanem aktualnego zadłużenia. Przy tym wysokość wskazanych odsetek wynosić miała 29,95 % (pkt 1 tabeli oprocentowania stanowiącej załącznik nr 2 do Regulaminu).

W §1 pkt 5 Regulaminu wskazano, że Bank naliczać będzie odsetki od dnia poprzedzającego ostateczną spłatę kredytu. Bankowi przysługiwać miało prawo wypowiedzenia umowy zgodnie z zasadami i terminami przewidzianymi prawem bankowym (§4 pkt 11), jeżeli zaś kredytobiorca nie spłaci swoich zobowiązań wobec Banku w terminie wskazanym w wypowiedzeniu cała kwota kredytu powiększona o należne odsetki, prowizje i opłaty stać się miała wymagalna (§4 pkt 12).

Zaakceptowanym przez obie strony czynności prawnej aneksem nr (...) zmieniono w/w umowę Kredyt C. na Telefon, ustalając, że po zaakceptowanych przez Bank zmianach warunków kredytu i harmonogramu spłat, kwota kredytu wynosić ma 16 096 zł, liczba miesięcy rat do spłaty będzie równa 48 (termin spłaty ostatniej raty ustalono na dzień 30 listopada 2005 r.), zaś oprocentowanie kredytu w skali roku wyniesie 27,95%. Wysokość miesięcznej raty określono kwotą 561 zł, która miała być wymagalna na konto banku do 30 dnia każdego miesiąca.

Dowód:

- umowa kredytu z dnia 30 czerwca 2000 r., k. 39-40;

- aneks nr (...) do umowy kredytu z dnia 30 czerwca 2000 r., k. 41;

- regulamin Kredytu C. na Telefon obowiązujący od dnia 1 grudnia 1999 r., k. 99.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U.2015.128) przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Powód powołał się na zawarcie z pozwanymi umowy kredytu. Podnosił również, że pozwani nie wywiązali się z obowiązków nałożonych na nich umową w zakresie spłaty odsetek umownych. Jako dowód na poparcie tych twierdzeń

bank przedstawił umowę kredytu z dnia 30 czerwca 2000 r., aneks nr (...) do umowy kredytu z dnia 30 czerwca 2000 r., regulamin Kredytu C. na Telefon obowiązujący od dnia 1 grudnia 1999 r., regulamin Kredytu C. na Telefon obowiązujący od dnia 1 października 2000 r., a także zestawienie płatności otrzymanych od pozwanych.

W niniejszej sprawie, poza sporem stron pozostała okoliczność zawarcia przez pozwanych zarówno umowy kredytu jak i aneksu do tejże umowy. Bezsprzeczne pozostał również fakt spłaty przez pozwanych wysokości przyznanego kapitału, jak i wypowiedzenia przez powoda w/w umowy kredytowej z dniem 30 grudnia 2002 r. Spór dotyczył natomiast wysokości skapitalizowanych odsetek umownych, bowiem tylko tych – co podkreślono w piśmie z dnia 27.08.2015 r. (k. 97) domagał się powód. Pozwani kwestionowali natomiast zarówno zasadność dochodzenia tychże odsetek jak i sposób ich wyliczenia, podnosząc jednocześnie zarzut przedawnienia tychże odsetek. Strona pozwana negocjowała również zapisy załączonych przez powoda regulaminów, wskazując, iż pozwani nie mieli możliwości zapoznania się z tymi dokumentami, zaś ich treść nie wskazuje by miały one stanowić integralną część łączącego strony stosunku prawnego.

Podstawę prawną żądania w niniejszej sytuacji odsetek umownych, oprócz zapisów prawa bankowego stanowi art. 359 § 1 k.c. wskazując, iż odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu.

W doktrynie podkreśla się, że odsetki są wynagrodzeniem za korzystanie z cudzych pieniędzy lub rzeczy zamiennych bądź rekompensatą za opóźnienie w zapłacie sumy pieniężnej, przy czym ich wysokość ustalana jest jako ułamek (procent) należności głównej za określony czas (np. za rok) korzystania z tych dóbr (lub czas opóźnienia); por. bliżej M. L., *Odsetki cywilnoprawne*, K. 2007, s. 38 i n. Wymagalność wierzytelności głównej stanowi kryterium najprostszego podziału na odsetki kapitałowe (należne za okres przed terminem wymagalności kapitału) oraz odsetki za opóźnienie (należne za okres rozpoczynający się w terminie wymagalności) - C. J. (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, wyd. II oraz K. A. (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część ogólna*, wyd. II). Stronom dokonującym czynności prawnej przysługuje swoboda w ustaleniu wysokości odsetek, chyba że zostały one określone orzeczeniem sądu lub decyzją innego organu bądź bezwzględnie wiążącym przepisem szczególnym (tamże).

W niniejszym stanie faktycznym powód wskazał, iż jego roszczenie dotyczy odsetek wynikających bezpośrednio z łączącej strony umowy (nie zaś z ustawy), podkreślając - w oparciu o treść przedłożonej tabeli opłat i prowizji stanowiącej załącznik nr 2 do Regulaminu udzielonego kredytu – że wysokość ustalonego przez strony oprocentowania wynosi 27,95 %.

W tym miejscu należało podkreślić, że zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 k.p.c., art. 3 k.p.c., art. 6 k.c.). Jego istota sprowadza się zaś do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskiwałyby aktywnym działaniem.

Sąd orzekający ustalił, że zawierając umowę kredytu C. na Telefon kredytobiorcy jednoznacznie oświadczyli, iż zapoznali się z treścią Regulaminu Kredyt C. na Telefon, stanowiącego integralną część wskazanej umowy. Analizując jednak zgromadzoną w sprawie dokumentację - w ocenie sądu – brak jest podstaw by uznać, że przedłożone przez powoda (niepodpisane przez pozwanych i nieookreślone jakąkolwiek numeracją) regulaminy wraz z tabelą oprocentowania stanowią właściwy dokument, o którym mowa w treści zawartej przez strony umowy kredytowej. Ta jednocześnie - w jakimkolwiek zakresie - nie dookreśla, który dokument w sposób szczegółowy reguluje dalsze prawa i obowiązki jej stron. W tym zakresie nie sposób dać wiary powodowi, który wraz z pismem z dnia 26 czerwca 2014 roku, przedkładając dokument zawartej przez strony umowy kredytowej przedłożył jednocześnie regulamin opatrzony datą późniejszą niż sama umowa. Dopiero w dalszych pismach procesowych, załączono – na bieżące potrzeby postępowania - treść regulaminu z dnia 1 grudnia 1999 r., który miałby – w ocenie powoda – obowiązywać w dacie zawarcia umowy.

Mając na względzie powyższe uznać należało, iż strona powodowa nie wykazała podstawy jak i wysokości swojego roszczenia, czego konsekwencją mogło być jedynie oddalenie powództwa, w zakresie podtrzymanego przez powoda roszczenia.

Niemniej jednak, gdyby nawet uznać, że przedłożony przez Bank regulamin z dnia 1 grudnia 1999 r. wraz z tabelą oprocentowania obowiązywał strony w przedłożonej przez powoda formie, to i tak żądanie powoda nie znajduje uzasadnienia. Odsetki umowne, jakich domaga się strona powodowa, zostały bowiem szczegółowo dookreślone w treści Tabeli oprocentowania stanowiącej załącznik nr 2 do Regulaminu w ilości 29,95 punktów procentowych – dla kredytów o malejącym kapitale - ze wskazaniem, iż bank nalicza odsetki od wysokości kredytu pozostałego do spłaty, zgodnie ze stanem aktualnego zadłużenia. Nie ma zatem wątpliwości, iż żądana przez powoda stawka odsetek dotyczy odsetek kapitałowych (nie zaś odsetek za opóźnienie) „jako wynagrodzenie za korzystanie z kapitału” (patrz Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 30.06.2015 r. w spr. o sygn. akt: I Aca 171/15), których charakter świadczy o tym – co podkreślono wyżej – że są należne za okres przed terminem wymagalności kapitału. Skoro zatem postanowienia §4 pkt 12 przedłożonego przez powoda Regulaminu (k.99) przewidują wymagalność kapitału w razie wypowiedzenia umowy kredytowej, które – zgodnie z twierdzeniami powoda (k. 7) – nastąpiło w dniu 30 grudnia 2002 r. to żądanie odsetek umownych znajduje uzasadnienie, jedynie do wskazanej daty. Tymczasem żądanie powoda dotyczy odsetek umownych po wypowiedzeniu umowy, co należy uznać za pozbawione podstawy prawnej, jako że umowa ich nie przewidywała. Co prawda – po tej dacie - powód mógłby dochodzić odsetek ustawowych (ewentualnie umownych, gdyby tak postanowiono) ale „za opóźnienie”. Treść przedłożonej przez powoda tabeli określa natomiast jednoznacznie charakter określonych 29,95 procentową stawką odsetek jako odsetek stanowiących „wynagrodzenie za korzystanie z kapitału”, które mogły być naliczane jedynie do czasu wypowiedzenia umowy. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2010 roku, w sprawie o sygn. akt: I CSK 28/10 podkreślono, że strony mogą w umowie przewidzieć zarówno kumulację obu rodzajów odsetek należnych wierzycielowi, jak i możliwość ustania obowiązku uiszczania odsetek kapitałowych i zastąpienia ich, od chwili, gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem swojego świadczenia pieniężnego, odsetkami przewidzianymi w art. 481 § 1 k.c. Dopuszczalność takiej kumulacji pozostaje bowiem w granicach swobody kontraktowej stron zagwarantowanej ustawowo w art. 353¹ k.c. W niniejszym stanie faktycznym - wskazanych postanowień – strony jednak nie zawarły, a w każdym razie okoliczność taka nie została wykazana.

W myśl art. 355 §1 k.p.c. sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne. Pismem z dnia 27 sierpnia 2015 roku powód podtrzymał powództwo co do kwoty (...),44 cofając jednocześnie pozew w zakresie pozostałej kwoty tj. 4330,99 zł, co do której wydanie orzeczenia stało się zbędne.

Mając na uwadze powyższe, w zakresie kwoty 4 330,99 zł postępowanie należało umorzyć, oddalając jednocześnie powództwo – wobec nieudźwignięcia przez powoda ciężaru dowodu – w pozostałym zakresie, co orzeczono jak w pkt I i II sentencji.

O kosztach procesu Sąd orzekł po myśli art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., zgodnie z którymi strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, przy czym do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez radcę prawnego zalicza się jego wynagrodzenie i wydatki jednego radcy prawnego, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony, zaś w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Na koszty niniejszego postępowania złożył się koszt występującego w imieniu pozwanych, profesjonalnego pełnomocnika procesowego - radcy prawnego - w kwocie 2400 zł. Wskazana należność obliczona została w oparciu o §6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu i powiększona o należną (23%-ową) stawkę podatku od towarów i usług (§2 pkt 3 rozporządzenia). Wynikła stąd kwota 2952 zł winna zatem - zgodnie z wynikiem procesu - zostać poniesiona przez stronę powodową, o czym orzeczono w pkt III.